

Uredniški in upravniki prostori
2657 S. Lawndale Ave.
Office of Publication:
2657 South Lawndale Ave.
Telephone, Rockwell 4904

Izbija vsak dan razen sobot, nedelj
in praznikov.
Izdano dnevno razen sobot,
nedelj in praznikov.

CHICAGO, ILL., TOREK, 25. MAJA (MAY 25), 1937. Subscription \$6.00 Yearly STEV.—NUMBER 102

Vesti s konvencije SNPJ v Clevelandu

Prva sobotna seja, na kateri je bila konvencija zelo liberalna s plačami gl. upravnih odborov. Počastjenje delegatov z avtno parado in sijajnim banketom

22. maja, predpoldne.) Semeta in odraslih, katere je vodil g. Ivanuš, skupaj okrog 600 pevcev in pevke. Otroci so peli čudovito dobro, zlasti zadnja pesem "Zabija svatba", a tudi ostali skupni pevski zbori so se imenitno postavili. Med pevskimi nastopi je bil kratek slovenski govor br. V. Cankarja, predsednika SNPJ. Takoj po radioprogramu so prišli telegrami s čestitkami od vseh strani.

Po radioprogramu so nastopili solisti, dueti in kvarteti. Tu so se odlikovali odlični clevelandski talenti: Belle, Plut, Mary Ivanuš, Josephine Milavec in Antonette Simič. To so pevci in pevke! — Ne smemo pa pozabiti otrok, ki so silno navdušili vse navzoče. Kako ta naša mladina v Clevelandu lepo in ubrano poje ter izgovarja slovenske besede, je nekaj impozantnega. To so ti otroški zbori pokazali tudi zadnji petek zvečer s svojim koncertom, ki je bil nekaj sijajnega.

Govorniki na banketu so bili clevelandski župan Burton, šerif O'Donnell — ki je povabil delegate, naj si ogledajo okrajno ječo! — slovenski sodnik Lausche, ki je presenetil navzoče s svojo lepo slovenščino, in predstavniki raznih organizacij. Govorili sta tudi dve ženski, od katerih ena je bila Ana P. Krasna. Stoloravnatelj je bil Matt Petrovič. Naš "oficielni" kamerist Zupančič je med banketom pridno filmiral nastope na odru in skupine ostalega omizja.

Domače vesti

Obisk
Chicago.—Glavni urad SNPJ in uredništvo Prosvete sta obiskala Valentin Kriss in njegova žena Mary iz Kansas Cityja, Kans.

Clevelandске vesti
Cleveland.—Obrežna straža je potegnila iz jezera truplo mladeniča Williama Čopiča, ki je utonil z nekim svojim tovarišem že 1. maja. Pokojnik je bil star 15 let, rojen v Pittsburghu. Pa in član mladinskega oddelka društva 264 SNPJ. Tu zapuščata starša, sestra Marijo, strica in več drugih sorodnikov.—Dalje je umrl Joseph Eppich, star 62 let, ki je zadnja leta delal na farmah v Willoughbyju. V Ameriki je prišel l. 1892. Zapuščata žena, štiri sinove in dve hčeri.—Umrla je tudi Jera Jarc, rojena Mustar, stara 62 let, doma iz vasi Kužaroc, fara Zagrac na Dolenjskem. Tu zapuščata moža, štiri sinove, tri hčere, enega brata in eno sestro.

Multimilijonar Rockefeller umrl
Ormond Beach, Fla., 24. maja. — John D. Rockefeller, kralj olja, ki je nagrmadil velikansko bogastvo, je večeraj umrl v svoji palači v tem mestu. Multimilijonar je bil star 98 let in smrt je prišla nenadoma. V zadnjih letih je hotel, da ga svet pozna kot blagega starca, ki je daroval milijone dolarjev uničkov Sovjetske unije. — Spioni, zarotniki in vsi, ki so obtoženi saboteže, bodo obsojeni na smrt, piše Pravda. "Vsaka kaplja krvi, ki je bila prelita po njihovi krivdi, bo maščevana s funti krvi sovražnikov Sovjetske unije." — Varšava, Poljska, 24. maja.—Tu so pričele krožiti govore, da je bil maršal Mihael Tukovčevski, bivši sovjetski vojni podkomisar, ustrelen na obtožbo veleizdajstva, ker se je družil s trockisti. Sovjetsko časopisje ne omenja njegovega imena, odkar je bil odstavljen kot vojni podkomisar. Moskva do- slej še ni zanikala govoric o eksekuciji Tukovčevskega.

Fašisti bombar- dirajo Madrid

Italija proti premirju v civilni vojni

Madrid, 24. maja. — Uporniški topovi v vseučiliški naselbini so se večeraj ponovno oglašili. Obstreljevanje Madrida je trajalo tri ure in krogle so ubile 30 ljudi ter ranile več ko sto drugih. Krogle so porušile več hiš v glavnem delu mesta in ena je priletela v hotel, v katerem je glavni stan poročevalcev zunanjih listov.

Rim, 24. maja. — Uradna vest se glasi, da je Italija proti premirju v španski civilni vojni v tem momentu. Za to jo je skušala pridobiti angleška vlada, ki je namignila, da bo priznala italijanski režim v Abesiniji, če bo Mussolini sprejel njen načrt in potegnil svoje čete iz Španije.

Uradni komunikate poudarja, da bi bilo premirje v bistvu direktno vmešavanje v špansko civilno-vojno in to v trenutku, ko se nacionalisti (uporniki) pripravljajo na odločilni naskok na Bilbao, glavno mesto province Baske.

(Poučeni krogi v Londonu pravijo, da so nekatere države, med temi Francija in Belgija, odobrile predlog angleške vlade, baron Konstantin von Neurath, nemški zunanji minister, pa je naklonjen načrtu. Slednji je podal zadevno izjavo v razgovoru z N. Hendersonom, angleškim poslanikom v Berlinu.)

St. Jean de Luz, Francija, 24. maja. — Španski begunci, ki so dospeli sem iz Bilbaoja, so povedali, da je bilo najmanj 60 žensk in otrok ubitih večeraj, ko so fašistični letalci vrgli večje število bomb na Bilbao. Letalci so bombardirali tudi Sesto, predmestje Bilbaoja in bombe so ubile več ljudi. Begunci so dospeli sem na francoskem parniku.

Hendays, Francija, 24. maja. — Ljudska vlada je poslala 15 vojaških letal na pomoč milicnikom, ki odbijajo fašistične naskoke na Bilbao. Druga vest se glasi, da so fašistični letalci vrgli več bomb na Cerbere, francosko mesto ob španski meji, toda škoda je malenkostna.

Nadaljnje obsodbe špionov v Rusiji

Brezobzirna vojna proti zarotnikom
Moskva, 24. maja. — Nadaljnjih 20 oseb, ki so bile spoznane za krive špijonaže in zarote proti sovjetski vladi, je bilo ustreljenih v Tiflisu, glavnemu mestu georgijske sovjetske republike. Število ljudi, ki so bili ustreljeni od avgusta preteklega leta doslej, je naraslo nad sto.

Pravda, glasilo komunistične stranke, je napovedala nadaljnja čiščenja. Ta bodo trajala, dokler ne bodo vsi špijoni in zarotniki iztrebljeni. Pred sovjetska sodišča bodo zdaj prišli železničarji, obtoženi saboteže. Obtožnica govori, da so odgovorni za železniške nesreče, ki so zahtevale veliko človeških žrtev. — "Spioni, zarotniki in vsi, ki so obtoženi saboteže, bodo obsojeni na smrt," piše Pravda. "Vsaka kaplja krvi, ki je bila prelita po njihovi krivdi, bo maščevana s funti krvi sovražnikov Sovjetske unije." — Varšava, Poljska, 24. maja.—Tu so pričele krožiti govore, da je bil maršal Mihael Tukovčevski, bivši sovjetski vojni podkomisar, ustrelen na obtožbo veleizdajstva, ker se je družil s trockisti. Sovjetsko časopisje ne omenja njegovega imena, odkar je bil odstavljen kot vojni podkomisar. Moskva do- slej še ni zanikala govoric o eksekuciji Tukovčevskega.

KONEC REVOLTE MED MORNAR- SKIMI DELAVCI

Ustanovili so novo unijo, ki je že uklonila več družb

**MOŽNOST PRIKLJU-
CITVE K CIO**

New York. — (UNS) — Rebelna frakcija mornarjev na vzhodu in Mehikem zalivu se je poslovila od reakcionarne International Seamen's unije ter ustanovila novo unijo pod imenom National Maritime Union. Nova unija se bo v bližnji bodočnosti najbrj pridružila CIO.

Unija je takoj po ustanovitvi razvila jedra in s kratkimi stankami prisilila tri večje parobrodne družbe na podpis kolektivne pogodbe. Te družbe so United Fruit Co., Lykes Bros. Steamship Co. in Atlantic, Gulf & West Indies Co.

Do ustanovitve nove unije je prišlo, ker so rebelni mornarji trčili ob velik zid v svojem boju za očiščenje in demokratiziranje unije. Ta korak se pozdravljajo tudi voditelji Marine Firemen, Oilers & Water Tenders unije, o kateri se pričakuje, da se bo pozneje pridružila novi industrijski uniji.

Rebelna frakcija se je odločila za prelom s staro unijo, ko so voditelji slednje dobili injunkcijo proti vodjem disidentov. Injunktija jim je prepovedala vsako akcijo v interesu članstva. Vsaka frakcija je namreč imela svoje voditelje, ki so si lastili pravico govoriti v imenu unije. Razlika je bila v tem, da starih voditeljev že dolga leta ni nihče izvolil, ker so si enostavno podaljšali termin, medtem ko so bili voditelji rebelov izvoljeni po članstvu. Članstvo je bilo brez vsakih pravic; imelo je le dolžnosti: plačevanje assessmenta. Na eksekutivno Ameriške delavske federacije so večkrat apelirali, naj očisti unijo, toda brez uspeha. Ne vodje stare unije ne eksekutiva ADF ni hotela pristati na nove volitve pod vodstvom vladnega delavskega odbora.

Nova unija se je obrnila ponovno na delavske odbore s prošnjo, naj odredi članske volitve, h kateri uniji hočejo spadati. Ako pride do tega in ako dobi nova unija večino glasov na vzhodu in jugu in v smislu Wagnerjevega zakona, postane edina predstavnica delavcev pri kolektivnih pogajanjih, tedaj bo sklicana splošna konvencija vseh mornarskih unij za formiranje enotne organizacije, sprejete pravil in izvolitev stalnih odborov. Distriktni svet mornarskih unij v San Franciscu je že indorsiral novo unijo. John Brophy, direktor CIO, je povedal delegaciji, da so vrata CIO odprta novi uniji.

Baldwin se pri- pravlja na umik

London, 24. maja. — Stanley Baldwin, angleški premier, se bo umaknil iz političnega življenja prihodnji petek. Njegovo mesto bo dobil Neville Chamberlain, finančni minister v angleškem kabinetu. Baldwin je bil že dvakrat prej načelnik angleške vlade. Zgodovina ga bo najbolj poznala zaradi dveh dogodkov v zvezi z njegovo politično kariero. L. 1926 je zlozil generalno stavko, ki je paralizirala vse angleške industrije, v zadnjem decembru pa je prisilil kralja Edvarda, da se je odpovedal prestolu v prilog svojemu bratu Juriju, ki je bil kronan za angleškega kralja 12. maja. — na, odkar je bil odstavljen kot vojni podkomisar. Moskva do- slej še ni zanikala govoric o eksekuciji Tukovčevskega.

Lewisov odbor zapretel s stavko

**Raztegnitev organiza-
torične kampanje**

Pittsburgh, Pa., 24. maja. — Odbor za industrijsko organizacijo hoče izkoristiti veliko zmagov v zvezi z volitvami v jeklarnah Jones & Laughlin Steel Corp., pri katerih se je večina delavcev izrekla za unijo CIO kot predstavnicu pri kolektivnih pogajanjih. Philip Murray, direktor organizatorične kampanje med jeklarji v pittsburghskem distriktu, je večeraj poslal ultimatum Crucible Steel Co., v katerem zahteva, naj prizna njegovo organizacijo kot predstavnicu njenih članov pri kolektivnih pogajanjih, ali pa naj pristane na razpis volitev. Ako unija dobi večino pri volitvah, postane v smislu Wagnerjevega zakona predstavnica vseh delavcev pri pogajanjih. Murray je zapretel s stavko, če ne bo kompanija pristala na te zahteve. V jeklarnah Crucible Steel Co. je uposlenih okrog 18.000 delavcev.

Youngstown, O., 24. maja. — Jeklarji v tovarnah Sharon Steel Co. bodo jutri glasovali o reprezentaciji pri kolektivnih pogajanjih. Volitve se bodo vršile pod nadzorstvom federalnega delavskega razsodišča. Ta kompanija uposluje 2500 delavcev — 1700 v Sharonu in 800 v Lowellvillu.

Detroit, Mich., 24. maja. — Organizatorična kampanja med delavci v tovarnah Ford Motor Co. se je danes pričela na vsaj črti. Vodi jo unija združenih avtnih delavcev, včlanjena v CIO, ki je odprla več uradov v Dearbornu, detroitskem predmestju, središču Fordovih tovarnov. Cilj unije je, da dobi večino izmed 90.000 delavcev, ki delajo v teh tovarnah, na svojo stran in tako izlizi priznanje.

Trockij vidi polom Stalinovega režima

**Ustanovitev Četrte in-
ternacionale**

Mexico City, 24. maja. — Leon Trockij, ki je sodeloval pri ustanovitvi sovjetskega režima v Rusiji in Tretje internacionale, je večeraj napovedal formiranje Četrte internacionale, ki bo, vsaj tako upa, strmoglavila ta režim, ki mu načeluje diktator Stalin. Trockij, ki je bil pred leti izgnan iz Rusije in ima zdaj zavetje v Mehiki, je obdolžen kot vodja velike zarote proti Sovjetski uniji. On je uverjen, da Tretja internacionala ni izpolnila glavnega cilja, ki je svetovna revolucija. To nalogo mora izvršiti Četrta internacionala. Bivši vodilni boljševik je v razgovoru z reporterji dejal, da ima Četrta internacionala že ogromno število članov v tridesetih državah. Ta neodvisna svetovna organizacija, ki bazira na načelih poštenosti, bo nasledila Tretjo internacionalo. Slednja je obsojena na polom, ker je pod kontrolo moskovske birokracije, katere interesi so v konfliktu z interesi svetovnega proletarijata.

CIO narasel za novo unijo

Washington. — S pridruženjem National Leather Workers unije k CIO, je slednji narasel na 20 narodnih in mednarodnih unij. Ta unija, ki ima šest krajevnih postojank v Massachusettsu in po eno v Ohiju in New Jerseyju, je bila neodvisna. Nova unija bo dobila čarter CIO, kakor hitro bo določena jurisdikcija, ki naj vključuje vse delavce, ki izdelujejo usnjene izdelke. V tej industriji že deluje Leather Goods Workers unija, ki je pridružena ADF, toda pretežna večina delavcev je neorganiziranih.

Enajsta redna konvencija SNPJ

Zapisnik četrte seje z dne 18. maja
POROČILA GLAVNIH ODBORNIKOV

Predstavljajte si tisoče starih članov, ki so bili pri jedrni mnogo let, pa so ostali zapušteni in brez protekcije. Dokler so plačevali, so bili delni protekcije, čim pa jih je udarila depresija, so bili črtani. Prepreno je, da bi te lojalne, dolgoletne in dobrostoječe člane sedaj pustili brez zaščite. Na vsak način se mora poiskati izhod, da se jim da protekcija kadar so brus dela in brez sredstev. Mi smo jim dali zaščito več let, dokler so plačevali. Plačevali so — in kaj sedaj? Gotovo je kje kakšen izhod. Lahko jim bi dali kredit, ako niso začasa svoja večletna članstva isrpali bolniške podpore. Ali se bi dal sprejeti načrt, po katerem bi člani, kateri so prejeli malo ali pa nobene podpore, na svoja stara leta bili delni nekoliko protekcije? Recimo, da se člani, ki je bil pri jedrni 25 let in ne zmore assessmenta, dovolj 50% smrtnine za ostalo njegovo življenje, ne da bi se kaj plačal. Certificirati 70-letnega zavarovanja sicer niso najboljši, vendar pa nudijo majhen pripomoček, majhno olajšavo, ki vsaj nekoliko šteje.

Konvencija naj izvoli poseben odbor, da se ta problem reši izven jurisdikcije gl. odbora. Problem starih članov se lahko reši, ako le hočemo. Sedanja generacija lahko nudimo zaščito, ki jo bo varovala v bodočih letih. S tem v zvezi šelim omeniti, da vtrajam s priporočilom za endowmentno zavarovanje. Izobraževalni certifikati so tudi dobra stvar. Danes imamo več načinov, potem katerih lahko damo naši mladini in trdno zavarovalno. Boljše je plačati malo več za dobro zavarovalnico, dokler je človek mlad in zaposlen, kakor pa si nakopati skrb v poznejših letih. Zapišite si, da vsaka dobra stvar stane denar. ZAPOMNI SE, DA MORAMO USTREČI MLADIM IN STARIM ČLANOM! — S temi par vtriaci, da si jih bi dalo napisati mnogo več, sem podal nekaj osebnih izkušenj začasa mojega uradovanja, in vsa gori navedena priporočila in sugestije so moje lastno delo. JOHN E. LOKAR, II. podpredsednik.

Poročilo glavnega tajnika

Čenjeni bratje in sestre: — Doba starih let potече od kar smo bili sadnje ubrani na konvenciji naše podporne organizacije, na kateri smo osvojili zaključke in napravili zakone, v smislu katerih smo isto vodili in lahko rečemo, da so bili ti zaključki, posebno v kolikor so se nanašali glede gospodarske strani jednote — katera je najvzajemnejša — na splošno dobri in vestransko koristni. Vsem, kajpada ni bilo ustreljeno, kar ne bo nikoli, vendar, kar medtem časom ni bilo posebnih priobč se lahko smatra, da se je pretežna večina članstva strinjala s delom sadnje konvencije, kar mora biti merodajno v organizaciji. Tedanja delegacija se je zavedala resnega časa in potrdila spremembo, ki so stabilizirale naše sklade in jih tako postavile na zdravo podlago brez posebnih doklad, kar je končno v našo splošno korist. Pričakovati je, da bo tudi sedanja delegacija vršila svoje delo premišljeno, upoštevala stvarne ter koristne nasvete onih, ki imajo izkušnje in neodvrgljive zasluge pri delu za to delavsko ustanovo. V kratki dobi od sadnje konvencije se je mnogo spreminilo v življenju bratskih podpornih organizacij, kar je povprečnemu članu težko zapopasti, ako nima iz stvarje direktnega opravka. Da se med namo omogoči boljše medsebojno razumevanje raznih vprašanj, ki se množijo na zborovanju pojavijo, je dobro, da ste poučeni vsaj o važnejših problemih.

Večletna gospodarska kriza, ki je pretresala deželo in katera še ni popolnoma odpravljena, je odkrila veliko neradnosti v gospodarstvu raznih podjetij, nesposobnosti v vodstvu, obirno špekuliranje s ljudskim denarjem itd., kar je bilo v veliki meri do te dobe prikrito. Kakor bankam in drugim ustanovam, katera so bila v rokah špekulantov in koristolovcev za osebne dobičke, tako so se omajali temelji neštetih komercialnih zavarovalnih družb, da jih je mnogo skrahralo in ljudje so izgubili milijone teško prisluhnenih dolarjev. To je šele zdramilo oblasti, ktere so bile do tedanjega časa precej pasivne in začelo se je — posebno v nekaterih državah — z drastičnimi zakoni tudi napram bratskim podpornim organizacijam. V mnogih državah so bile predložene predloge v smislu katerih, če bi bile sprejete, bi se obdavčilo vse bratske podporne organizacije, ki niso bratske v popolnem smislu zakona in razne omejitve, ktere so te ustanove ušivalo do sedanjega časa. Mi smo v vseh slučajih storili svojo dolžnost in kolikor je bilo v naših močeh, kakor seveda tudi s pomočjo National Fraternal Congress in bratskim podpornim organizacijam naklonjenih ljudskih zastopnikov, da se do sedaj teh nevarnih predlog še ni sprejelo — upajmo, da se jih bo dalo tudi v bodoče preprečiti. Prihaja kajpada tudi vedno strožje nadzorstvo od strani oblasti, kar zahteva več pažnje in previdnosti pri delu v glavnem uradu. Ravno tako se bolj in bolj zahteva uvažanje poslovanja v angleškem jeziku, kar je naravno in čemur se ne moremo upirati, kar zavedati se moramo, da naš jezik je sanje tuji in če hočemo dobiti popoln vpogled v poslovanje, mora biti vodeno v jeziku, kateri jim je razumljiv. Vsi ti in mnogi drugi problemi, katerih nismo v preteklosti poznali, zahtevajo od vodstva vedno več skrbne premišljenosti in odgovornosti, če se jih hoče reševati v interesu skupnega članstva.

Naj bo tudi omenjeno, da se bo po novem zakonu v naši državi zahtevalo nabiranje potrebne rezerve v bolnišnicah in odškodninskem skladu, po vzgledu smrtninskega. Sreča za nas je, da oba imenovana sklada sedaj finančno dobro stojita, kar zna pomembno, da nam mogoče ne bo potreba sprejemati kakih posebnih drastičnih levstev za imenovano zavarovanje, toda kaj bo vse prinesla bodočnost, je za enkrat težko prerokovati.

ČLANSTVO
Kakih posebnosti v napredu članstva od sadnje konvencije ni bilo, ker je komaj dobro leto od kar so se ekonomske razmere pričele nekoliko izboljševati. Dokler ljudje niso imeli denarja za plačevanje assessmenta, naše kampanje je niso veliki pomenile, kar priča napredek sadnjega leta v oddelku odraslih članov, kateri je zelo povoljno napredoval brez posebne kampanje, to je, oficijalno razpisane namreč, medtem, ko leto prej se posebno kampanjo nismo veliko dosegli. Iz zadnje tabele je razviden natančnejši pregled članstva preteklih štiri let obeh oddelkov. Napredek v oddelku odraslih članov je porasel za 2,260, medtem ko smo v mladinskem še vedno za 1,244 članov nižji, kot smo bili ob zaključku leta 1932. Kampanja sadnjega leta za mladinski oddelke je po v nas oživila upanje, da se bo dalo tudi tukaj poravnati izgube, če se bo članstvo tako v bodoče zavzelo za agitacijo, kot se je v kampanji preteklega leta. Pričakovati je, da bo tudi novo zavarovanje, ki je bilo upeljano a 1. marcem t. l. kolikor toliko pripomoglo k napredu mladinskega oddelka.

Pasivnost, ki nam je delala precej sitnosti, strokov in pregelje je prišla skoro na ničlo in s tem problemom se menda nam ne bo treba ukvarjati več. Smrt nam je v zadnjih letih pobrala 1,342 članov, katerih povprečna starost je znašala 49 let. Ozi podatki o vzrokih smrti teh članov so razvidni iz zadnje tabele, ki je tudi v to svrhu pripravljena. Srečna hiba, pljučnica, rak in jetika, najbolj kozično članstvo naše jednote in mnoge v rani mladosti. Prenaporna dela in zaduhli ter neudrabi delavni prostori, koder morajo naši člani iskati eksistenco, so predvsem vzrok nevarnih bolezni, katerih posledice so smrt. Povprečna članska doba umirlih članov od početka jednote do 31. decembra 1936, je znašala 9 let in pol, kar tudi bolj detajlirano izkazuje tabela in kar je važno vedeti za siehertnega člana.

ODŠKODNINE IN OPERACIJE
Skoro trideset in pol odstotka vseh operacij je bilo izvršenih za vnetjem slepiča in na drugem mestu je kila. Pravila, kakor tudi levstivo za operacije se je izboljšalo toliko, kolikor na podlagi proračuna finance dovoljujejo za sedanje prejemke in pričakuje se, da bo deleži tako razumljivi, če si nočemo sopot nakopati izrednih doklad in s tem se mogoče kaj hujšega. FINANCE
Finančna vprašanja so fundamentalne važnosti za vsako podjetje in še toliko bolj za organizacijo kot je naša, katera izplačuje razne podpore svo-

PROSVETA

THE ENLIGHTENMENT
GLASLO IN LARNAJA SLOVENSKE NARODNE
PODPORNE ZBORNICE
Organ of and published by the Slovene National Benefit Society

Glasovi iz naselbin

Odgovor "nekdanji prijateljici"

Ottawa, Ill.—Opozorjena sem bila na dopis v A. S. s podpisom "Tvoja nekdanja prijateljica" pod naslovom "Malo odgovora." V resnici dotična "prijateljica" nič ne odgovarja, le prepisala je del mojega dopisa. Prihodnjič naj pa prepíše kar ves moj dopis, morda bo tudi za tisti neunijski list zanimivo.

Pričakovala sem, da bo dotična "nekdanja" v svojem odgovoru na moj dopis, ko sem ga pričela čitati, moje trditve poobjavljala ter zagovarjala vero in ljube voditelje, mené pa pokazala v javnosti kot poročevalko neresnice. Toda niti ene same moje besede ni mogla ovréti. Pa si je menda mislila, češ, kako fajn sem odgovorila njej in več drugim njej enakih. Ta "nekdanja" reva pa se niti ni upala podpisati svojega imena pod svoj dopis. Valed tega se sedaj prav nič več ne čudim lemontskim patrom, da tako jamrajo nad mlačnostjo katolikov.

Tista "nekdanja" me vprašuje, čemu da se jaz zanimam za cerkvene račune, ker nisem nič doprinesla k plačanju istih. Zato, ker so se tisti njeni dušni pastirji in patri toliko zaletavali in se še zaletavajo v vse one, ki so nabirali in še nabirajo v pomoč španskim delavcem, ki se borijo proti fašizmu. V ta namen so nabirali naši zavedni delavci in vse napredne organizacije, med katerimi je tudi SNPJ. Pa naj mi tista "nekdanja" pove, če so ona in njeni dušni pastirji ter njihova zlahta kdaj delali za SNPJ ali kaj prispevali za napredno stvar? Lahko je brala mnogo več o tem in drugim v Prosveti, ako je hotela. Vsi, ki so v Prosveti protestirali, so se podpisali s polnim imenom. Lahko je spoznala, da se ne sramujejo svojega mišljenja in prepričanja, temveč so ponosni na svojo zavednost in na svojo veliko delavsko organizacijo SNPJ, ker se v polni meri zavedamo vsi mi, da delamo pošteno in da smo delavsko zavedni!

V resnici gre vsa zasluga za našo sprostitev in spoznavanje resnice ter dejstev v pravi luči Prosveti in Proletarju. Zato jih pa tako peče Prosveta, ker se bojijo vsi mračnjaki, da bi jih preveč spregledalo in spoznalo, da bi videli kaj delajo ti sveti možje in njihovi pajdaši z Mussolinijem in Hitlerjem vred v Španiji in kjerkoli morejo. Intrigirajo po vsem svetu, ljudstvo pa držijo v temi in ignoranci, ker vedo, da le nevedni se dajo izkoriščati. Oni so odgovorni za vso ignoranco in bedo, ki sta si sestri. Ne bom pozabila svetovne vojne, ko smo v starem kraju brali Slovence in Domoljub, vedeli pa nismo popolnoma nič, le delali smo in molili ter trpeli revščino, da je človeka groza, ko se spomne. Drugi, ki so bili deležni neke porcije luči resnice in ki so bili manj pobožni ter so se upali čitati tudi druge liste, so pa kupili z denarjem kar se je kupiti dalo. Profitirali so delali ogromne dobičke ter izzemali nevedno po božno maso, pri tem pa seveda prav po hinavsko podpirali cerkve. To je bil pesek v oči nevednih. In tisti dušni pastirji so pa nevednemu ljudstvu kazali te hinave bednemu ljudstvu v zgled!

Zakaj je bila vojna in zakaj ni imel denar nobene veljave, o vsem tem nismo vedeli popolnoma nič, kajti v tistih klerikalnih listih se ni o tem prav nič pisalo. Učili so le slepo pokorščino. Vse drugače pa je bilo tukaj. Prosveta je stalno učila in poročala resnico. Pisala je o bančnem krahu in inflaciji, tako da kdor jo je razumel, se je lahko izognil marsikateri neprilici. Pisala je o vojni in njenih grozotah, o profitirarjih in drugih izkoriščevalcih. Poročala je vedno o unijskem in delavskem gibanju sploh.

Naša Prosveta na vsak način zasluži vso podporo od nas delavcev! Ako se pa bi flečkajnarjem posrečilo — kar se jim pa nikdar ne bo! — da bi naš list dobili pod svojo kontrolo, tedaj ga bodo tudi lahko sami čitali in sami zanj plačali! Tega mne-

nja nisem le jaz — na tisoče nas je!

Lemontski patri pravijo v svoji brošurici, da je rekel Krist, da bi bilo bolje za nas brezverce, da si bi obesili mlinski kamen na vrat in se potopili na dno morja. Tisti kamen, ako hočejo, naj si kar sami pomerijo, pa se bodo kaj hitro prepričali, da jim "paše". Sploh v tistih časih, ki jih omenjajo, mlinskih kamnov niso imeli; žito so kar trli. Moji "nekdanji prijateljici" pa rečem le to glede tistega dopisa, kakor tista botra v stari domovini, ko so imeli botrijo in se je gospodar sproščeval, naj ne zameri, ker je bilo tako slabo. Ona pa mu je odgovorila, da bi že zamerila, če bi imela komu.

Mnogo uspeha delegaciji 11. redne konvencije SNPJ! Josephine Pohar, 95.

Zidanškove potovalne "počitnice"

Sharon, Pa. — Zadnjič sem poročal, da so me moonrunske mamice povabile, naj pridem na 8. maja v Moon Run. To je bilo na dan pred materinskim dnevom, in baš tistega dne sem obhajal svoj 72. rojstni dan. Tisti dan se je namreč tudi vršila igra ženskega kluba. Seveda ni bilo po igri brez plesa, naše vrle Slovenke pa so zapele več lepih slovenskih pesmi na čast vsem mamicam. Seveda so hotele imeti v svoji sredi tudi Prosvetnega zastopnika.

Vabilu sem se kajpak z veseljem odzval. Viktor Butja me je po prihodu peljal v spodnje prostore SND, kjer smo bili deležni okusnega okrepčila. Dvorana je bila polna občinstva, kar je spravilo mamice in može v veselo razpoloženje. Videl sem razna darila, ki so jih prejela od svojih možikov in vse je bilo židane volje. Nekaj minut pred dvanajsto uro pa se je pojavila policija, ki je povzročila precej zmede. Neka zlobna oseba je namreč nahujkala policijo, da se v klubu ne ravna po predpisih, kar pa je bilo vse zlagano in naše ženske so čez par dni dobile vso zaplembo nazaj, zakar je poskrbel ugledni rojak Frank Maček, dolgoletni predsednik in trgovec ter gostilničar. On vodi vse svoje posle pošteno in pošteno in je bil že večkratni delegat na konvencijah naše jednote ter ima pri oblasteh precej veljave in vpliva.

Pozneje sem izvedel, da je ženski klub najel slovenskega odvetnika iz Broughtona v osebi Ludvika Zupančiča, ki se je dobro potegnil za naše žene, tako da niso vsled te neljube afere imele druge škode kot to, da smo vsi skupaj morali prezgodaj zapustiti dvorano.

Dne 9. in 10. maja sem se mudil v Pittsburghu in bližnji Veroni. Dobil sem par naročin, pred odhodom pa sem nalezl na neko ženitovanje. V Veroni sta se namreč poročila mladi Lesar, sin Roka Lesarja, delegata 11. konvencije SNPJ, in Louise Werogot. Povabili so me in jaz sem se drage volje odzval. Novoporočencema obilo sreče v zakonakem stanu!

Na 11. in 12. maja sem se pa pomudil pri prijaznih rojakih v naselbini Strabane, kjer sem obiskal več tamkajšnjih sorojakov in tudi delegata Johna Palčiča, gl. odbornika Johna Trčiča, mrs. Beletovo, Lavriča, Petra Slabeta in Lesnikarjeve ter več drugih slovenskih družin in posameznikov. O yes, obiskal sem tudi Nagodove in Pušnikarjeve. Vsi ti so se "zavarovali" s celoletno naročnino. Iskrena hvala vsem skupaj!

Druga postaja je bila prijazna naselbina Imperial, kjer sem obiskal menda vse tamkaj živeče rojake. Najprej sem se ustavil pri Franku Avguštinu, ki se je par dni pozneje kot delegat 11. konvencije SNPJ odpravil na pot v Cleveland. Njegova soproga mi je "prištimala" okusno kosilo, takoj nato pa sem se podprt z dobrim kosilom odpravil na pot. Šel sem na farme, kjer farmujejo naši trije farmarji. Oče Orel je naprosil svojega sina Toneta, naj me popelje na tiste lepo urejene farme in to je storil, zakar se mu iskreno zahvaljujem. Prenočil sem pri Jožetu Jamniku.

V soboto se je vršila veselica v Slovenskem domu, ki je bila dobro obiskana. Prirejena je bila v počast delegatom, ki so odpovali v Cleveland na konvencijo dne 16. maja, jaz sem jo pa mahnil proti Pittsburghu. Na 16. maja me je John Smrekar povabil, naj se udeležim domače slavnosti njegovega 61. rojstnega dneva.

Tako sem preživel moje "potovalne počitnice" od 8. do 16. maja med prijaznimi rojaki. Mrs. Smrekar je svojega soproga lepo pogostila, tako seveda tudi veliko število udeležencev, ki so prišli čestitat našemu prijubljenemu prijatelju. Petja seveda ni manjkalo, plesali smo tudi vsi, da se je kar kadilo. Za ples me je izvežbala že v soboto večer žena trgovca Eržena na Imperialu, ki je izurjena plesalka. Če je človek le malo živ, se mora vrteti kakor 20 letni mladenič.

John Eržen in njegova soproga vodita že mnogo let mesnico z grocerijo. Odjemalcev imata toliko, da uposlujeta sedem ljudi. Opazoval sem jih vse popoldne, potem pa me je peljal na veselico v Slovenski dom, kjer mi je postregel z dobro pijačo. John Eržen je plačal celoletno naročnino. On ima štiri člane družine v oddelku odraslih pri SNPJ. Naročen je na vse slovenske liste, Prosveta in Proletarce pa se mu najbolj dopadeta. Vsem prijateljem in znancem se lepo zahvaljujem za potrežbo in naklonjenost!

Ze pozno ponoči me je Tone Petrovič peljal na Carnegie, kjer sem prenočil. Potoval sem po pittsburiški okolici s težko glavno, nato pa sem se spet ustavil pri Smrekarjevih, da se preoblečem v praznično obleko. Pa je John Smrekar dejal, da je ostalo še toliko dobre pijače, potic in šunke ter kurje pečenke, da bodo spet prišli gostje, da vse to pospravijo "pod streho", zato naj ostanem tudi jaz, da bom deležen dobrot in zabave, četudi bom "en dan dlje ostal v Ameriki." Smrekarjevima ključem: Se na mnoga leta! Anton Zidanšek.

Konvencije

Cleveland, O. — Blagor mu, ki se spočije. Da, tako je vzdihnila naša slavna delegacija, ko je videla v ozadju zborovanja spegeča poročevalca od naše dične A. D. Pa ni bilo prav, ko so mu nekateri delegatje zamerili. Navadno se po "vodki" rado zaspí, pravijo tisti, ki jo pijejo, ker vodka miri kri.

Slavna delegacija je vsaki dan "okrančljana", za kar skrbi svetli čar mr. Slapnik st. St. Clairja. Prvi dan smo dobili rdeče vrtnice, potem so pričele prihajati rožpate (pink), sedaj, koncem tedna, pošilja že bele. Pri nekaterih delegatih te barve vidno delajo spremembo v toliko, da ne zamerim, ker je Slapnik prišel pošiljati bele vrtnice — simbol nedolžnosti. Nekateri že n'c e namreč pridejo za njimi koncem tedna na banket (to se tiče tudi naših slavni delegatinj).

Delegat Božič je želel, da bi Prosveta pričela izhajati 6-krat na dan. Hura, Božič! Ampak za božjo voljo, kaj bodo pa rekli v Lemontu?!

Naš glavni delegat je popolnoma zmešal naše slavne kuharice konvencije kuhinje. Da bi videli, kako nevoščljivo gledajo, ker se drži lepe vdovice. Seveda sedaj ne vemo, ali se on nje tako tesno drži ali lepotica njega...

Sodelegat me je vprašal: "Kaj misliš, da je Lokar tako tiho? Izgleda kot kak politični kužek." "I kaj," mu odgovorim, "preveč mrzle vode je padlo po njem iz Lemonta. Jaz se spominjam še iz stare domovine, ko je neki župnik pri krščenju otroka preveč obilil, da je potem izdihnil." "Ja, ježeš, potem je v nevarnosti tudi naš Lokar," mi odvrne sodelegat. "No, no, saj ni tako hudo," ga tolažim. "Veš, blagoslov, katerega so mu dali, ne škoduje vselej."

Naše slušateljce se je poslalo kar na balkon. Med njimi sem videl tudi pogrebniha in tistega, ki je obljubil pri svojem porazu na čikaški konvenciji maščevanje, in tisto ga je tudi objelo.

Največ "ja" je izgovorjenih na tej slavni konvenciji po br. Barbiču. Nekaterim delegatom je uganka, kaj misli s tem, ali po hrvaško jaz, ali kaj?

Slavni delegaciji bi priporočal sledeče: Clevelandčani imamo razne čudodelnike, in ker je med cenjeno delegacijo precej takih, ki so pod vplivom meseca, bi priporočal, da se obrnemo do Wabčiča po njegovo tinkturo. Boste videli, kako vam bodo ženske hvaležne kadar pridete domov. Če ne pridete domov obvezani, vas bodo drugič še poslale na konvencijo.

Imamo tudi razne poročevalce naših časopisov, in tudi časopisec dobimo na to našo slavno konvencijo, ampak še nisem opazil neunijskega lista Ave Marije niti A. S. Jaz bi priporočal gg. v Lemontu, naj nam pošljejo vsaj nekaj kopij na ogled, ker so bili pred konvencijo tako galantni, da so nam pošiljali brošure itd. Kaj ste v stavi, ali nimate več korajže? (Delegat je mnenja, da jim je zmanjkalo municije...)

Naš clevelandski Tone nas je trikrat vabil, delegacija pa noče nič slisati. Prvič nam je hotel kazati procesije iz domovine, drugi pa, da si naj ogledamo njih ku-kulturne kamne poleg St. Clairja. Ne bo nič, Tone. V oblast so jih dobili ta rdeči in jih drže tako zaplesane, da še naše slavne Ribnice niso vsj videli.

Prvi dan konvencije je v konvenciji kuhinji nastala mala revolucija. Kot je predsednik federacije Somrak poročal: "Priglasilo se vas je 125; imeli smo pripravljene za 175, prišlo vas pa je 218!" Kaj si ni mogel Somrak drugače pomagati? Najel naj bi bil enega lovca in šel na lov med slavno delegacijo, kjer bi dobil precej takih, ki sliho na ime Boiha, Zajec, Medved in druge. Enega Zajčka sem videl še precej rejeneja. Torej pomoč bi bila lahko takojnja, samo znati se mora!

Fašizem in žena

Milijoni so brezposelni in kapitalistično gospodarstvo jim ne zna dati dela. Fašizem šuje to nalogo po svoje — žena naj bo brezposelna mesto moža in tako bo brezposelnost žena. Kdo bo preskrboval brezposelno ženo s tem bo nadomeščal zaslužek žene v družini. To je privatna zadeva nje in njene družine. V resnici pa se na ta način znižajo število v statistikah, brezposelnost pa ostane ista. Tante žen iz službe ne pomeni znižanje brezposelnosti in reševanje krize. Zavedni proletarji pač ve, da obstajajo za to drugi viri, ki jih fašisti ne bodo nikoli našli, ker so ravno fašisti najzvestejši podporniki kapitalizma.

Fašizem je zadal ženam hud udarec. Zato ki so si v mnogih državah pridobile vsaj čanske in politične pravice, so bile brutalno trgane od vsakega javnega življenja, vrzene služb v brezposelnost, izgubile so pravice do cialnega zavarovanja. Pod fašizmom je delo zakašča padla na minimum. Število delavcev zmanjšalo pod prejšnjo, da je šolanih močje več, a obnem v vseh fašističnih državah naša nepismenost. Države militarizirajo svoje pouk.

Prehod iz demokracije v fašistično diktaturo se lahko izvrši na več načinov. Zgodi se to neposredno, brez pomoči fašistične gibanja (Avstrija), ali pa s pomočjo predhodnega nesnega gibanja, po fašistični demagogiji z denih malomeščanskih in kmečkih množic (Nemčija, Italija).

Predno pride fašizem na oblast se odeta radikalne fraze. Delavstvu obljubja rešitev krize, nastopa proti izkoriščevalcem, vojnim bičkarjem, se zavzema za splošno volilno pravico. Dalje obljubja delavstvu regulariziranje nega dela, minimalne mezde, starostno in invalidno zavarovanje. Obljubja tudi nacionalizacijo vseh tovarn orožja, mirovno znanjjo pouk, visoke in izredne davke na kapital itd.

Mi vemo, da je ženina pot na delo — v produkcijo — težka pot. Delati mora ves dan slabih delovnih razmerah za sramotno mezdno in se ne more hraniti tako kakor bi pri naporah in zdravju škodljivem delu rala.

Za poročeno ženo je ta korak še težji. Je obremenjena z dvojnimi delovnikom. Ene opravi v tovarni, obratu itd., druga mora večini opraviti še doma v družini. Tako žene je bolj podobno tovarni živini, kakor ženi — materi. Toda postavljena je pred dve: ali pomagati vzdrževati družino, dokler odrastejo otroci do dobe, ko že sami lahko služijo, ali pa gladovati in hirati z vso družino. Žena je primorana iti na delo.

Ko je žena enkrat zaposlena v produkciji, da svet z drugimi očmi, spoznava ustroj in kakršni je v resnici: trd je ženin korak v produkcijo — ali vendar je za njo, za njeno osamo svojitev velik korak naprej. In če je fašizem ganja iz mest, kjer je zaposlena, je to zanjo eden udarec. Po eni strani je oropana dobitka za preživljanje sebe ali cele družine, po drugi strani pa je potisnjena iz javnega življenja na štiri stene svoje kuhinje. To pa je velik korak nazaj in iz tega razloga se bodo zavedne borile proti fašizmu.—Mladina.

"Premišljevanje o Španiji"

V katoliškem "Domu in svetu" piše Edm. Kocbek, predstavnik mlajše katoliške inteligence, o Španiji in obtožuje cerkev za njeno zanje. Tako-le pravi med drugim: "Cerkev je zaradi svojih prelatov vedno bolj oddaljena svojemu ljudstvu, vera je postajala vedno manj življena. Vsi dvorci so imeli svoje dvorane, kmetje pa niti katekizma niso poznali..." O upor na pravi Kocbek: "Upor, made, oziroma generalov je ilegalen, 'prekonstitucijski', ker niso bili izpolnjeni tisti pogoji, ki katoliška teologija zahteva za upravičeno roženo upora. Revolva generalov je upor publikal zapriseženih ljudi proti zakoniti vladi, ki si jo je Španija svobodno izvolila." — venec na vse to molči.—Del. Pol.

Bakterije v zraku

Pri nekem višinskem poletu so v zadnjem času proučevali posebno vprašanje, koliko bakterij je v visokem ozračju. Sterilizirane posode s redvijo so med poletom v raznih višinah postavili za kratek čas zračnemu toku in jih tem hermetično zaprli. Po vsakih 300 m višini so ponavljali ta poskus. Najvišja višina, ki jo dosegli, je znašala 8700 m. Ko so pristali na tleh, so spravili posode v valilno omaro, da bi se bakterije v njih vijale. Ugotovili so, da je ozračje v višini praktično sterilizirano. Posebno težavno bilo preprečiti, da bi letalo, s katerim so se gnil, samo ne prineslo v te višine kakih bakterij. S primerno ureditvijo poskusov so premagali tudi to težavo.

Pred dvajsetimi leti

(Iz Prosvete z dne 25. maja 1917.) Domače vesti. V Moon Runu, Pa., je iztrčni tok ubil 38-letnega Johna Kodriča iz loga pri Kostanjevici na Dolnjemskem. Delavske vesti. Rudarji v Arizoni, ki so grozili s stavko, so dobili zvišanje mezd. Svetovna vojna. Avstrijci so odbili italijanske napade na Sveto goro, toda Italijani so drli skozi avstrijsko fronto pri Kostanjevici ujeti nadaljnjih 9000 Avstrijcev. Ogrska vlada nadaljuje svoje prizadevanje, da pod grafo Tiszo je pada. Ruska revolucija. Zavezniki imajo težavo vlado nove Rusije, ki zahteva mir brez odločitev in vojnih odškodnin. J. Dura.

Družina vitnega delavca v Pontiacu, Mich., ki si je postavila motor, ko so hišni posestniki pričeli navijati stanarino.

ajsta redna konvencija SNPJ

(Nadaljevanje s 1. strani)
Namen in njih dedicem po smrti. Napredek v tem oziru zadnjih starih
... (text continues with financial details and organizational news)

Table: POROČILA O UMRILIH ČLANIH A-VZROK SMRTI. Columns: Bolezni - Ponesrečje, 1933, 1934, 1935, 1936, Skupaj, Odstotki.

Table: IZKAZ UPRAVNIH STROŠKOV za dobo od 1. januarja 1933 do 31. decembra 1936. Columns: 1933, 1934, 1935, 1936, Skupaj.

Robert Montgomery, predsednik unije filmskih igralcev.

Neodvisne jeklarske družbe posvarjene

Ustaviti morajo pohod organiziranih delavcev

Washington, D. C. — (FP) — Revija Barron, glasilo ameriških finančnikov, je v svoji zadnji izdaji objavila članek, v katerem poziva neodvisne jeklarske kompanije, naj napnejo vse sile, da ustavijo zmagoviti pohod organiziranega delavstva, dokler je še čas. Jeklarskemu trustu očita, da se je prehitro uklonil Lewisovi organizaciji. Kapitularcija je prišla pred neka meseci, ko je Carnegie-Illinois Steel Corp., najmočnejša enota jeklarskega trusta, sklenila dogovor z Lewisovim odborom.

John L. Lewis, načelnik CIO, ki vodi organizatorično kampanjo med jeklarskimi in železarskimi delavci, ni hotel komentirati članka. Komentar so odklonili tudi drugi voditelji Lewisove organizacije.

Članek izraža obžalovanje nad ohlapnimi vezmi med korporacijami, ki tvorijo jeklarski trust in neodvisnimi kompanijami. Prej alj staj mora priti konsolidacija, drugače je zaprt delavnica v jeklarski industriji neizbežna. Da jih opogumi v boju proti CIO, glasilo finančnikov naglašja, da je Lewis že večkrat spremenil svoje stališče, ko je naletel na odločen odpor. Kot dokaz navaja dogovore, katere je sklenil s korporacijo General Motors, Chrysler Motor Co. in z baroni premoga.

Glasilo izraža strah ob misli, kaj vse lahko pride, če ne bo pohod organiziranega delavstva ustavljen. "V prihodnjih treh letih," piše, "sedanje administracije se bo ameriška gospodarska slika popolnoma spremenila, če se ne bo zgodilo kaj izrednega. Nihče ne bo mogel preprečiti delavcem dosege končnega cilja, ki je zaprt delavnica. Kompanije bodo morale tudi pobirati prispevke, ki se bodo stekali v blagajne unij. Lewis je nedavno napovedal, da bo njegova organizacija imela tri milijone članov v bližnji bodočnosti. Ako vsak član prispeva samo dolar na mesec v blagajno svoje unije, pomeni to, da unija lahko izvaja veliko ekonomsko kakor tudi politično moč."

Skladatelj in založnik

Haendlova opera "Rinaldo" je bila dolgo na repertoarju londonske opere in je prinesla založniku Walshu lepe denarje. Sam Haendel pa je z njo zadlužil prav malo. Ko ga je Walsh nekega dne nagovarjal, naj še kaj napiše zanj, mu je Haendel odgovoril:

"Nekaj vam bom predlagal, dragi Walsh. Mojo naslednjo opero napišite vi, jaz jo bom pa založil!"

Kakor je želel

Rajni Rudyard Kipling je dobil od nekega zbiralca avtogramov naslednje pismo: "Čenjeni gospod! Zbiram avtograme slavnih ljudi in plačam 10 šillingov za besedo. Prosim vas, da napišete na kos papirja svoj avtogram, in prilagam 20 šillingov. To bo za dve besedi dovolj!" Kipling je temu gentlemanu poslal kos papirja in na njem dve besedi: "Znesek prejel!"

ČLANSKA DOBA UMRILIH 1904-1936

Table: ČLANSKA DOBA UMRILIH 1904-1936. Columns: Umrlj v letu, 45 dni, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 94, 95, 96, 97, 98, 99, 100, Skupaj.

IZKAZ IZPLAČIL IZ ODŠKODNIŠKEGA SKLADA

Table: IZKAZ IZPLAČIL IZ ODŠKODNIŠKEGA SKLADA. Columns: OPERACIJE, 1933, 1934, 1935, 1936, Skupaj.

KONSOLIDIRANO FINANČNO POROČILO

Table: KONSOLIDIRANO FINANČNO POROČILO. Columns: AMORTIZIRANI SKLAD, ODŠKODNIŠKI SKLAD, BOLNIŠKI SKLAD, ZAVETIŠKI SKLAD, KONVENČNI SKLAD.

UPRAVNI SKLAD

Table: UPRAVNI SKLAD. Columns: Amortizirani, Prihodnina, Premijer, Najemnina od postelj, Vrnjeno posojilo, Odbori, Naziv, Izplačila.

SKUPNI NAPREDEK ODELKA ODRASLIH

Table: SKUPNI NAPREDEK ODELKA ODRASLIH. Columns: 1933, 1934, 1935, 1936, Skupaj.

PREGLED POSAMEZNIH SKLADOV

Table: PREGLED POSAMEZNIH SKLADOV. Columns: Amortizirani, Prihodnina, Premijer, Najemnina od postelj, Vrnjeno posojilo, Odbori, Naziv, Izplačila.

MLADINSKI ODELEK

Table: MLADINSKI ODELEK. Columns: Amortizirani, Prihodnina, Premijer, Najemnina od postelj, Vrnjeno posojilo, Odbori, Naziv, Izplačila.

URADU

Urada postaja vedno bolj komplicirano in ga je tudi vedno več, če ni napredek v članstvu posebno visok. Novi certifikati, ki jih je ... (text continues with administrative details)

STICAJE

investiranju denarja je potrebna skrajna previdnost, četudi se je starih ... (text continues with financial advice)

OVANJE MED DRUŠTVI IN URADOM

Med društvi in uradom je bilo vseskozi dobro in ko ... (text continues with organizational news)

ČLANI

na podlagi novih pravil — če bodo sprejeta — sklad izrednih ... (text continues with membership details)

POROČILO O ČLANSTVU

Table: POROČILO O ČLANSTVU. Columns: Članstvo, 1. januarja 1933, 31. decembra 1933, 1. januarja 1934, 31. decembra 1934, 1. januarja 1935, 31. decembra 1935, 1. januarja 1936, 31. decembra 1936, Skupaj.

POROČILO O UMRILIH ČLANIH

Table: POROČILO O UMRILIH ČLANIH. Columns: Starost, 1. januarja 1933, 31. decembra 1933, 1. januarja 1934, 31. decembra 1934, 1. januarja 1935, 31. decembra 1935, 1. januarja 1936, 31. decembra 1936, Skupaj.

F. M. DOSTOJEVSKIJ:

Bratje Karamazovi

Roman v štirih delih s epilogom—Poslovenil Vladimir Levstik

Vrag si ga vedi, kako je to prav za prav, vidiš! Kar se zdi umu sramota, je srcu sama lepota. Mar je v Sodomi lepota? Veruj mi, da za ogromno večino ljudi res prebiva v Sodomi — ali si že vedel to skrivnost ali ne? Grozno je, da lepota ni samo strašna, ampak tudi skrivnostna stvar. Tu se vrag z Bogom bori in bojišče so človeška srca. Sicer pa, kar koga boli, o tistem tudi govori.

In zdaj k stvari — poslušaj!"

IV

Izpoved vročega srca v zgodbičah

"Tam sem živel razbrzdano življenje. Oče je prejel trdil, da sem plačeval po več tisoč za zapeljavanje devok. To je svinjska stvar in tako ni nikoli bilo, kar pa je bilo, tisto prav za prav ni zahtevalo denarja za 'take stvari'. Meni je denar pritiklina, toplota za dušo, oprava, a jutri je na njenem mestu kako poulično deklinče. To kakor ono zabavam, denar razsipam po prgiščih, godba, hrup, ciganke. Če je treba, dam tudi njej, zakaj ženske jemljejo, brate, strastno rade jemljejo, to je treba priznati, in so zadovoljne in hvaležne. Tudi gospe so me rade imele, a ne vse, a dogajalo se je, dogajalo; toda jaz sem od nekaj ljubil stranske uličice, gluhe in temne zakotne ulice za trgom — tam so prigode, tam presenečenja, tam zlati, takopano v blatu. V prisposodobah govorim, bratec moj. V našem mestecu takih stranskih ulic v resničnosti ni bilo, a npravnstvene so bile. Da si ti to, kar sem jaz, bi razumel, kaj pomenijo te. Ljubil sem razuzdanstvo, ljubil tudi sramoto razuzdanstva. Ljubil sem okrutnost: ali mar nisi stena, kar nisem hudoben žužek? Karamazov — a tem je vse povedano! Nekó je imelo vse mesto piknik, na sedmih trojkah smo se peljali; v temi, pozimi, na sanah sem jel stikati neko deklinčko roko, ki sem jo utipal zraven sebe, in sem prisilil tisto dekle, siromašno, miho, krotko, plašno uradniško hčer, do tega, da sva se poljubljala. Dovolila je to, marsikaj je dovolila v temi. Mislija je ubožica, da pridem drugi dan k njej in jo zasubim (saj veš, da so me cenili pred vsem kot ženina!) jaz pa nisem izpregovoril z njo po tistem dogodku niti besede, pet mesecev niti besedice. Videl sem, kako so me časih na plesu (pri nas plešejo kar brez prestanka) iz kota dvorane spremljale njene očke; videl sem, kako je gorel plamen in njih — plamenček krotke nejevolje. Ta igra je zabavala samo moje mladostne, hotljivost mrčesa, ki sem ga redil v sebi. Čez pet mesecev je vzela nekega uradnika in odpotovala . . . z jezo in vendar tudi nemara še vedno z ljubeznijo v srcu. Zdaj živita srečno. Pomni, da nisem nikomur povedal in je nisem raznesel pri ljudeh; čeprav sem nizek v svojih željah in ljubim nizkoto, brezčasne vendar nisem. Ti zardevaš, oči so se ti zasvetile. Dovolj ti je tega blata. In vse to so šele onega, paudekockovske cvetke, čeprav je okružen žužek že rasel in se košatil v moji duši. Tu, brat, ti je cel album spominov. Bog jim daj zdravje, milim stvarcam. Kadar sem se s katero razstajal, nisem rad opravljal brez prepira. In nikoli jih nisem izdajal, nikoli nisem napravil nobene v slab glas. A dovolj. Mar si mislil, da sem te samo zaradi teh brezpomembnosti poklical semkaj? Ne, povem ti nekaj zanimivejšega; toda ne čudi se, da me ni sram pred teboj, ampak da sem kar nekam vesel."

"To praviš, ker sem zardel," je zdajci pripomnil Aljoša. "Zardel nisem zaradi tvojih besed in ne zaradi tvojih dejanj, ampak zato, ker sem tisto, kar si ti."

"Ti? Nu, malo daleč si segel."

"Ne, nič predalet," je vneto rekel Aljoša. (Očividno je bila ta misel že davno v njem.) "To so iste stopnice. Jaz stojim na najnižji, ti pa zgoraj nekje na trideseti. Tako gledam jaz na to stvar, a to je zmerom isto, povsem enako je. Kdor je stopil na spodnjo stopnico, bo kljub temu neizogibno stopil tudi na vrhno."

"Toda bi bilo bolje, da človek vobče ne bi stopil nikamor?"

"Kdor more — naj vobče ne bi stopil."

"Ali ti moreš?"

"Zdi se, da ne."

"Močli, Aljoša, močli, dragi, ročico bi ti poljubil, kar tako iz ganjenosti. Grušenka, ta pretkana, je poznavalka ljudi; ona mi je nekó rekla, da te še kdaj poje . . . Nu, saj bom molčal, molčal bom! Pustiva te ogabnosti, to polje, ki so ga muhe ponesnažile, in preidiva k moji tragediji, spet na polje, ki so ga ponesnažile muhe, to je, vsakojaka nizkoto. Saj stvar je v tem, da se je naš smešni stari sicer zlagal zastran tistega zapeljavanja nedolžnih deklet, a v resnici, v moji tragediji, je bilo pa vendarle tako, čeprav samo enkrat in čeprav še tistikrat ni prišlo do tega. Starec, ki mi je očital to, česar ni bilo, vobče ne pozna te istorije: povedal je nisem nikoli nikomur, zdaj jo povem prvemu tebi, izvzemši seveda Ivana, zakaj Ivan ve vse. Zvedel je preje od tebe, zdavnaj že. Toda Ivan je grob."

"Ivan je grob?"

"Da."

Aljoša je poslušal z neobičajno pozornostjo.

"Zakaj, veš, čeprav sem bil tam, v linijakem bataljonu, praporščak — sem bil vendar tako rekoč pod nadzorstvom, prav kakor kak kaznjeneec. Toda mestece me je sprejemalo strašno lepo. Denarja sem razmetaval veliko, ljudje so me imeli za bogatega, že sam sem verjel, da sem bogat. Sicer pa sem jim menda ustrezal tudi z nečim drugim. Čeprav so se z glavami majali nad menoj, so me imeli vendarle bogme radi. Svojemu podpolkovniku, starec je bil, sem se mahoma nekako zameril. Zadiral se je vame; a jaz sem imel zaslobno in vrhu tega je stalo zame vse mesto, Bog zna koliko se ni mogel ujedati. Pa tudi sam sem bil kriv, ker mu nalašč nisem izkazoval dolžnega spoštovanja. Ošaben sem bil."

Ta stari trmoglavac, drugače zelo dober človek in najdobjudnejši domačin, je imel preje dve ženi, ki sta bili obe umrli. Ena, prva, je bila iz preproste hiše in mu je bila ostavila hčer, taktisto preproste dekle. Za mojih dni je bila to še štiriindvajsetletna devojka in je živela pri očetu s tetko, sestro svoje pokojne matere. Tetka je predstavljala preprostost tiste vrste, ki nima jezika, nečakinja, podpolkovnikova starejša hči, pa živahno preprostost. Kadar se koga spominjam, rad rečem dobro besedo o njem: nikoli, golobček moj, nisem poznal ženskega značaja, ki bi bil prelestnejši od značaja te devojke; Agafjo so jo imenovali, predstavi si Agafjo Ivanovno. Pa tudi grda ni bila, nikakor ne, dekle po ruskem okusu — visoka, debela, s polnim telesom in lepimi očmi, obraz, recimo je bil nekam grob. Omožila se ni, čeprav sta se dva potezala zanjo; odbila ju je, a veselosti ni izgubila. Zbližal sem se z njo — ne tako, onega, ne, v tem pogledu je bilo vse čisto, ampak tako, prijateljski. Zakaj, da veš, velikokrat sem se zbližal z ženskami povsem brez greha, na prijateljski podlagi. Uh, kake odkritostnosti sem ji časih breknal, ona pa se je smejala.

(Dalje prihodnjé.)

Nikola Petrović, vinogradniški strokovnjak, je ugotovil:

V naši državi so cele pokrajine, katerih prebivalstvo živi skoro izključno od vinogradništva in sadjarstva. Te pokrajine spadajo obenem med pasivne in siromašne kraje Jugoslavije. Grozde, sadje, vino tvorijo veliko postavko tudi v naši zunanji trgovini. Brez redne uporabe modre galice proti raznim škodljivcem trte in drevja je danes nemogoče pridelati dobro grozde in sadje. Modra galica je torej najvažnejša potrebščina za vse vinogradnike in sadjarje. Toda ti si je ne morejo nabaviti niti pravčasno niti pod ugodnimi pogoji. Tovarna računa modro galico po 6.50 do 7 Din, tako da bi moral kmet za štirikratno škropljenje enohektarskega vinograda plačati 300 Din samo za material. 300 Din je pa 700 kg grozja. Ako morajo škropiti po 6 do 8 krat, morajo dati samo za modro galico 1500 kg grozja.

Cena modri galici je bila že lani previsoka, letos so jo pa še zvišali za 1.85 Din. S tem bosta tovarni svoj dosedanji dobiček povečali še za 12 do 13 milijonov Din.

Ti dve tovarni obstojata v Kruševcu in Subotici. Tovarna v Subotici nosi lepo ime "Zorka" in ima z državo posebno pogodbo, ki jo je podpisal za državo bivši finančni minister Švriljuga in trgovinski minister Demetrović. Dragotin Poljić je ugotovil, da je tovarna "Zorka" na podlagi te pogodbe "zaslužila" v zadnjih letih okrog 85 milijonov Din. Letos bo radi zvišanja cen profitirala za 25 milijonov Din več!

Razni govorniki so zahtevali, naj država prekliče to pogodbo in omogoči kmetovalcem nabavo modre galice za primerno ceno.

Kmeti! Na tem primeru vidite, kako vas izkorišča ne samo tuji, temveč tudi pristni domači kapital! Na tem primeru vidite, da kapitalizem in gospoda izkoriščata kmeta prav tako kakor delavca. In na tem primeru tudi vidite, da je boj proti kapitalističnemu oderuštju ne samo stvar delavcev, temveč tudi kmetov, sploh vsega delovnega ljudstva. Zato odprite oči, ne nasedajte več tistim, ki so vas menjaje varali skozi 18 let in utrdite zvezo delovnega ljudstva! — Iz Del. Pol.

IZ PRIMORJA

Slovenec ujet med Italijani v Španiji

"Guistizia e Liberta", protifašistični list, ki izhaja v inozemstvu, poroča, da je med 277 Italijani, ki so jih španski lojalisti ujeli v Guadalajari ob velikem porazu Mussolinijevih divizij, tudi eden Slovenec iz Julijske Krajine, dočim so vsi ostali jetniki Italijani večinoma iz Sicilije. Ujeti Slovenec se piše Franc Jenko, star je 35 let in doma iz Idrije.

K dogodku v Barkovljah

"Piccolo" od 21. aprila je pisal, da so aretirali dan prej človeka, ki je oskrnul cerkev v Barkovljah 15. aprila. Tisto noč da je nekdo udri v cerkev skozi okno. Pri tem pa se je ranil in je s krvjo zamazal vse prte po oltarjih in zidove v cerkvi. Narisal je tudi na zid veliko srce s križem. Več dni so držali v za-

poru cerkovnika Pertota in dva Slovence iz Barkovelj. Končno so aretirali nekega Silvestra Ščuko, 35 let starega, po poklicu soboslikarja, ki je znan alkoholik in epileptik. Ta dan je v pijanosti udri v cerkev. Bajje je nekaj podobnega storil že pred dvema letoma, ko je udri v neko mlekarino v Barkovljah. Našli so ga doma, močno izčrpanega in so ga prepeljali v kazenske zapore.

Vrnil se je iz Jugoslavije in postavljen pred sodišče

Trst, aprila 1937. — Neki Jožef Velikonja, ki je ob izbruhu abesinske vojne pribežal v Jugoslavijo, se je po končani vojni zopet vrnil domov v svoj rojstni kraj Kucelj pri Kojskem. Toda kmalu po povratku so ga aretirali in peljali v Rim, kjer ga bodo postavili pred sodišče. Smatrajo ga bržkone za dezerterja. Uspeh vojnega posejila v naših krajih

Trst, 20. aprila 1937. — Zadnje vojno posejilo je imelo namen predvsem priskrbeti državi takoj in čimveč nujno potrebnih denarnih sredstev. Zato so nudili onim, ki bi plačali takoj celo vsoto posejila tudi precejšnje ugodnosti, ki so obstojale predvsem v znižanju posejila na 90% in v drugih plačilnih olajšavah. Toda kakor izgleda, ta namen ni bil v polni meri dosežen. Po poročilih s Krasa je tam komaj majhen odstotek ljudi plačal celo vsoto posejila naenkrat, dočim so se drugi odločili za plačevanje v obrokih. Jasno, da je to zvezano predvsem s težkim gospodarskim stanjem večine, ter je zato razumljivo, da je število onih, ki nameravajo plačevati v obrokih tako veliko ter sega čisto preko 90%. Takoj so plačali le posamezniki, ki jim gospodarski položaj to omogoča.

Na sodišču

Obtoženec je svoj zločin priznal. Zdaj je bilo treba le še sestaviti zapisnik, kako je izvršil umor.

Predsednik senata se je obrnil k njemu:

"Povejte torej, kako ste mogli to storiti?"

Obtoženec:

"Prav rad, gospod predsednik. Lezite v posteljo in delajte se, kakor bi spali. Na mizi pustite dvajset tisočakov, meni pa dajte velik, oster nož. Potem naju naj puste sama, in vsi bodo videli, kako se je moglo to zgoditi."

Filozofija

"Na svetu so reči, pred katerimi je treba zatisniti oči."

"Da. Na primer milo."

Prvo predavanje

Slavni humorist Mark Twain je bil po svojih spisih že znan, ko o njegovih govorniških sposobnostih še ni nihče nič vedel. Nekó so ga v nekem klubu povabili, naj predava o aktualnih literarnih vprašanjih.

Mark Twain je bil v hudi zadregi, ko je stopil na oder, saj je bil to njegov prvi govor. Tako lepo si je zamislil govor, v soju odskih svetilk pa se mu je vse zmešalo.

In je začel z dosti obetajočim stavkom:

"Homer je mrtev, Goethe je mrtev, Shakespeare je mrtev . . . jaz se pa tudi ne počutim preveč dobro . . ."

Sedeči stavkarji odhajajo iz tovarne Emerson Electric Mfg. v St. Louisu po priznanju uniže. Sedeča stavka je trajala 13 dni.

To all ono

V Franciji je dolgo vladalo prepričanje, da so možaki s širokimi rameni zelo strastni v ljubezni ali pa zelo hrabri.

Slavna kurtizana Ninon de Lenclos se je nekó spoznala s princem Condejem, ki je imel prav široka ramena. Princ jo je dolgo prosil, da bi smel priti k njej na čaj. Naposled mu je to dovolila, in princ je prišel. Bil pa je nenavadno hladen in ni kazal niti sledu strastnosti. Ko je odhajal, je Ninon de Lenclos gledala njegova ramena in rekla:

"Princ, zdi se mi, da me bito zelo hraber človek."

Tudi resnica

Profesor razlaga učencem literarne oblike in jim hoče razoriti pojem "anarhizma."

"Kako se imenujejo drugi, ki jim je cilj, da bi vse počeli pa je nenavadno hladen in ni kazal niti sledu strastnosti. Ko je profesor."

NAROČITE SI DNEVNIK PROSVETA

Po sklepu 10. redne konvencije se lahko naroči na list Prosveta prišteje eden, dva, tri, štiri ali pet članov iz ene družine k eni naročnini. List Prosveta stane za vse enako, za člana ali nečlana (1.50) omejeno naročnino. Ker pa člani še plačajo pri anketah (1.50) tednik, se jim to prišteje k naročnini. Torej sedaj ni vrota, rož, je list predrag za člane S.N.P.J. List Prosveta je vasa lastina, gotovo je v vsaki družini nekdo, ki bi rad čital list vsak dan. Če lista Prosveta je:

Za Zdrul. drisave in Kanado \$6.00	Za Cicero in Chicago je . . . \$1.50
1 tednik in 4.80	1 tednik in 4.80
2 tednika in 8.80	2 tednika in 8.80
3 tednike in 12.80	3 tednike in 12.80
4 tednike in 16.80	4 tednike in 16.80
5 tednikov in 20.80	5 tednikov in 20.80

Za Evropo je \$9.00

Izpolnite spodnji kupon, priložite potrebno vsoto denarja ali New Order v plamnu in si naročite Prosveto, list, ki je vasa lastina.

Pojasnimo:—Vselej kakor hitro kateri teh članov preneha biti član S.N.P.J. ali če se preseli proč od družine in bo zahveval sam svoj list, tednik, bode moral tisti član iz dotične družine, ki je tako sčasoma naročena na dnevnik Prosveto, to takoj naznaniti upravništvu lista in obenem doplačati dotično vsoto listu Prosveta. Ako tega ne stori, tedaj mora upravništvo snižati datum za to vsoto naročnika.

PROSVETA, S.N.P.J., 2657 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Priloženo pošiljam naročnino za list Prosveto vsoto \$

1) Ime Čl. društva št.

Naslov

Ustavite tednik in ga pripilite k moji naročnini od sledetih članov moje družine:

2) Čl. društva št.

3) Čl. društva št.

4) Čl. društva št.

5) Čl. društva št.

Mesto Država

Nov naročnik Star naročnik

TISKARNA S.N.P.J.

SPREJEMA VSA

v tiskarsko obrt spadajoča dela

Tiska vabila za veselice in shode, vizitnice, knjižice, koledarje, letake itd. v slovenskem, hrvaškem, slovaškem, češkem, nemškem, angleškem jeziku in drugo.

VOĐSTVO TISKARNE APELIRA NA ČLANSTVO S.N.P.J., DA TISKOVINE NAROČA V SVOJI TISKARNI

Vaa pojasnila dajo vodstvo tiskarne. Cene zmerne, unijako delo prve vrste.

Pišite po informacije na naslov:

S.N.P.J. PRINTERY

2657-59 SO. LAWNDALE AVENUE
Telefon Rockwell 4904
CHICAGO, ILL.

Tam se dobe na željo tudi vse potrebne poslužnice.

All ste že naročili Prosveto in Mladinski list svojemu prijatelju ali sorodniku v domovino? To je edini dar, ki ga za mal denar lahko pošljete svojem v domovino.

Vesti iz Jugoslavije

(Zbirna poročila iz Jugoslavije.)

GOERING NA BLEDU

Sestal se je z dr. Stojadinovićem in knezom Pavlom?

Dne 1. maja je na poti iz Italije v Nemčijo prišel pruski ministrski predsednik in Hitlerjeva desna roka, general Goering na Bled, kjer je izstopil ter prenočil na Bledu, naslednji dan pa se je v svojem posebnem vagonu z rednim brzim vlakom odpeljal domov v Nemčijo. Bajje se je takrat pripeljal na Bled tudi ministrski predsednik in zunanji minister dr. Stojadinović in knez Pavle, ki ima blizu Kranja svoj grad Brdo.

Zanimivo je, da listi prav za prav niso smeli poročati o Goeringovem bivanju na Bledu niti po njegovem odhodu. Dne 2. maja je Goering odpotoval, ljubljansko "Jutro" z dne 3. maja je smelo objaviti le novico, da se je Goering preko Jugoslavije vračal domov, vladni "Slovenec" pa je smel zabeležiti, da je prenočil na Bledu in da je napravil izlete v blejsko okolico in v okolico Kranja. Vendar je tudi v njego-

vem poročilu cenzura prečrtala nekaj stavkov. Isto se je dogodilo tudi "Slovenskemu domu", popoldanskemu klerikalnemu dnevniku v Ljubljani. Ta že ni smel več napisati niti tega, da je bil Goering na Bledu.

Ker pravi "Slovenec" v svoji beležki, da si je Goering ogledal blejsko okolico in okolico Kranja, je verjetno, da se je oglašil na gradu Brdu pri Kranju in se tam sestal s knezom Pavlom in seveda tudi z vladnim predsednikom. O čem so razpravljali, se da le ugibati. Ker je Goering gospodarski diktator Nemčije, so morda sklepali o gospodarskih zadevah. Ker je Goering poveljnik nemškega letalstva in sploh velika sila v nemški armadi, je verjetno, da so govorili tudi o vojaških, posebno o letalskih zadevah. Morda si je tudi ogledoval terene na Gorenjskem, primerne za letališča? Ker se je pred tem obiskom mudil dalj časa v Italiji, je morda prišel do našega zunanjega ministra s poročili od Mussolinija. Ker je Goering dobro informiran o nemški pomoči Francovi vojski v

Španiji, je bilo morda tudi o tem kaj govora? Listi molče, ljudje ugibajo . . . Gotovo pa je, da nam vsi ti obiski iz fašističnih držav, iz Italije in Nemčije, kažejo, da smo se že do dobra navezali na fašistične države, da se odtujujemo demokratičnim državam Franciji in Češkoslovaški ter se pridružujemo aktivni protiruski fronti.

KAPITALISTIČNO ODERUŠTVO UNICUJE NAŠO VAS

Kako kapitalisti izkoriščajo našega kmeta

Te dni je srbsko poljedelsko društvo v Beogradu priredilo anketo o cenah modre galice, ki je življenjskega pomena za vse vinogradnike in sadjarje. Na anketi so ugotovili naravnost kritične primere, kako domače tovarne za modro galico ob zaščiti visokih carin izkoriščajo naše kmetovalce.

Dr. Tanasije Mitrović, profesor na poljedelski fakulteti, je dejal: Ko v državi še nismo imeli tovarne modre galice, so jo vinogradniki kljub carinam dobivali ceneje kakor danes. Zdaj pa so naši vinogradniki in sadjarji radi velikih carin prepučeni na milost in nemilost dvema "domaćima" tovarnama.

Angleška bojna ladja, ki je bila nedavno spuščena v morje v Birkenheadu.